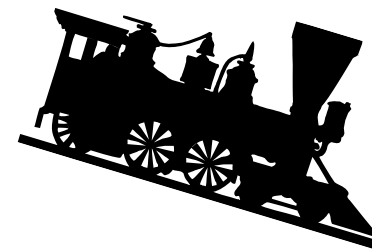

Prognóza výkonů železniční dopravy 2006 – 2010

Ing. Tomáš Pospíšil

Ing. Jiří Polanský

Masarykova univerzita Brno
Ekonomicko-správní fakulta
Katedra ekonomie

SHRNUTÍ

Železniční doprava v současné době nepatří mezi nejvíce využívané druhy přepravy jak v osobní tak nákladní dopravě.

Tento příspěvek se snaží ukázat jakým způsobem se může vyvíjet železniční doprava do roku 2010.

VYUŽITÍ

- Rámcové dlouhodobé plánování dopravní výstavby
- Podklad pro rozhodování tvůrců hospodářské politiky
- Konfrontace s optimistickými prognózami dopravy 2030+ (např. ŘSD)

METODIKA

- ❑ Výběr ukazatelů přepravních výkonů železniční dopravy : oskm a čtkm
- ❑ Tvorba ekonometrického modelu a jeho verifikace
- ❑ Interpretace prognózovaných výkonů

HLAVNÍ PROBLÉMY

■ Tvorba modelu:

- ☐ psychologické faktory ekonomických agentů (především osobní doprava)
- ☐ malý počet dat (interpolace nevhodná)
- ☐ 5 let – příliš dlouhý horizont

■ Výkonové ukazatele:

- ☐ pokles čtkm spojen s poklesem hromadných substrátů („zlehčení přepravené zboží a zkrácení přepravní vzdálenosti“)
- ☐ změna oskm může, ale nemusí vyjadřovat nárůst přepravených cestujících (struktura osobní železniční dopravy)

Ekonometrický model

- Metoda OLS (nejmenších čtverců)
- Odhadovaná rovnice:
 - $ctkm(t) = a + b \cdot ctkm(t-1) + e(t)$
 - $oskm(t) = a + b \cdot oskm(t-1) + e(t)$
- Statistická nevýznamnost HDP (real.), HDP (nom.) v železniční dopravě
- Steady state : osobní doprava malá odchylka, nákladní doprava nedosahuje v prognózovaném období → předpoklad dalšího poklesu

Analýza přepravních výkonů

- Srovnání podílu nákladní železniční dopravy vyjádřené v tkm v EU a Československu
- Srovnání podílu osobní železniční dopravy vyjádřené v oskm v EU a Československu
- Vývoj obou sledovaných ukazatelů za období 1988 - 2005

Podíl nákladní železniční dopravy na celkové (v tkm)

	Československo	EU
1970	81,7	30,2
1980	72,6	24,2
1990	69,6	18,2

Podíl osobní železniční dopravy na celkové (v oskm)

	Československo	EU
1970	48,5	11,9
1980	33,6	9,8
1990	18,6	7,9

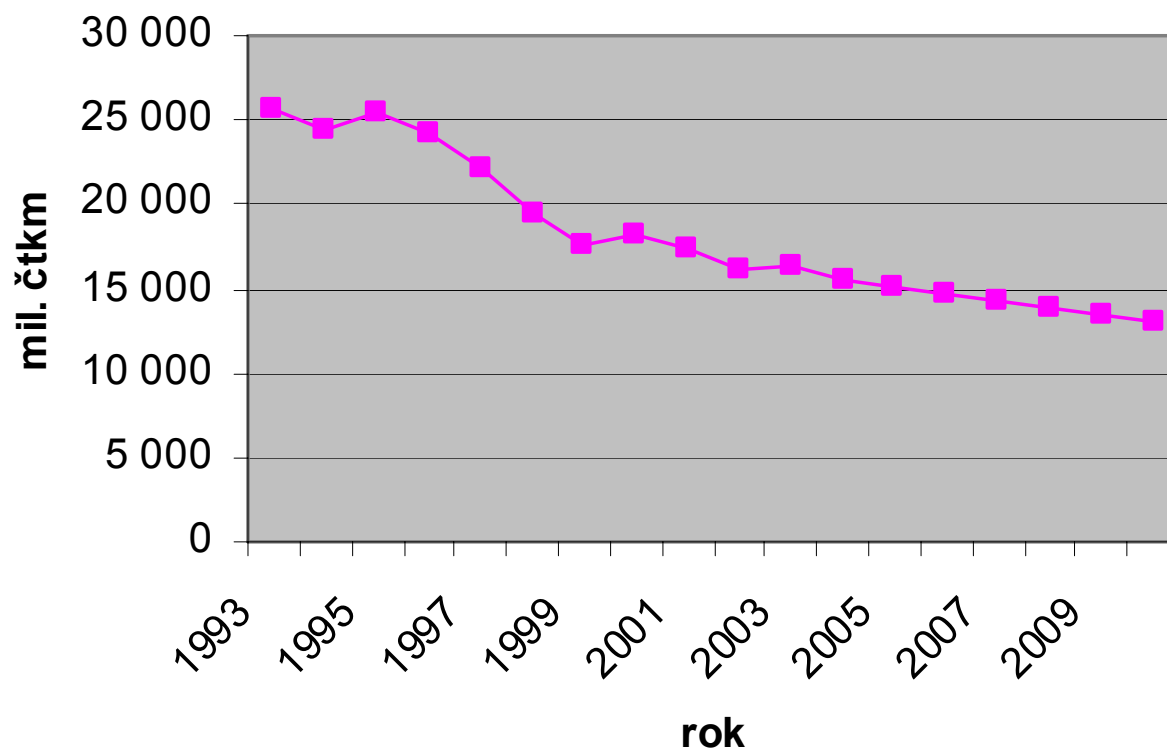
Vývoj čtkm a oskm v období 1988 - 2005

	1988*	1993	2005	1988- 2005
Přepravní výkon nákl. dopravy (mil. čtkm)	46 352	25 579	15 149	
Přepravní výkon os. dopravy (mil. oskm)	12 938	8 548	6 631	
Pokles čtkm oproti předch. období (%)		44,8	40,8	67,3
Pokles oskm oproti předch. období (%)		33,9	22,4	48,7

Interpretace poklesu

- Strukturální pokles v hutním a těžebním průmyslu
→ vysoký podíl na celkovém objemu přepraveného zboží po železnici
- Nabídka přepravních služeb neodpovídající požadavkům cestujících ani firem
- Nízký počet vozidel na obyvatele v ČR oproti EU
- Pružná nabídka přepravních služeb v silniční nákladní dopravě, a řada dalších důvodů

Prognóza nákladní železniční dopravy

Vlivy budoucího vývoje nákladní železniční dopravy

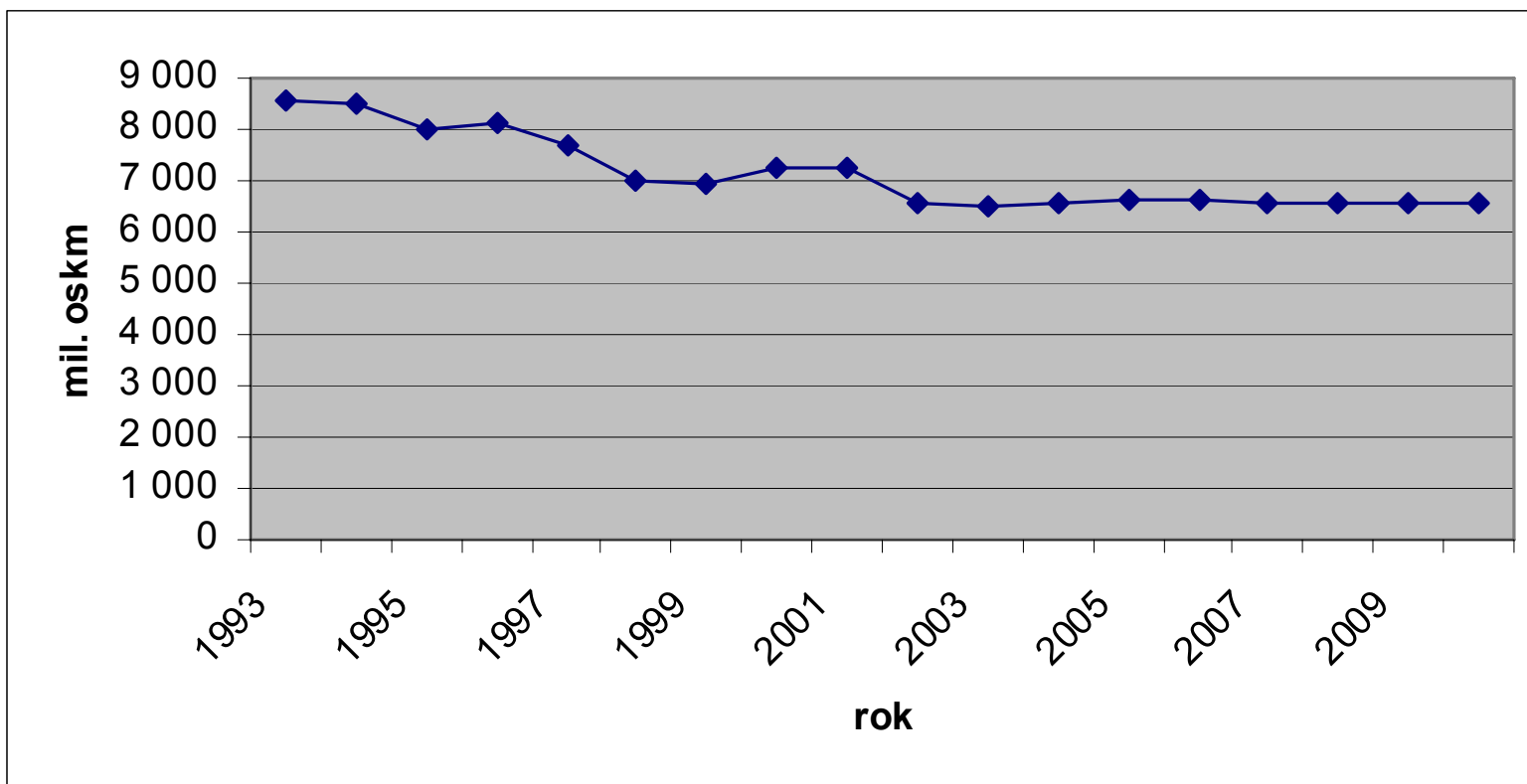
Plusy

- zavedení elektronického mýtného
- nárůst konkurence na drahách
- investice do infrastruktury
- investice do vozů

Mínusy

- výstavba rychlostních komunikací
- skladba přepravovaného zboží
- systém just in time

Prognóza osobní železniční dopravy

Vlivy budoucího vývoje osobní železniční dopravy

Plusy

- zavedení elektronického mýtného
- nárůst konkurence na drahách
- investice do infrastruktury
- investice do vozů

Mínusy

- výstavba rychlostních komunikací
- počet vozů na osobu

Dopady budoucího vývoje osobní železniční dopravy

Nákladní doprava

- pokles tržeb v důsledku poklesu přepravního výkonu a nárůstu konkurence
- pokles potenciální atraktivita ČD Cargo pro investory

Osobní doprava

- pokles tržeb v důsledku poklesu přepravního výkonu → růst finančních požadavků ČD na veřejnou správu
- nárůst konkurence
 - stabilizace přepravních podmínek v důsledku zvýšení kvality přepravních podmínek
 - prohloubení ztrát ČD → růst finančních požadavků ČD na veřejnou správu

Cesta k zlomení negativního trendu

- analýza přepravních vztahů a požadavků potenciálních zákazníků → odpovídající nabídka přepravních služeb, prioritní stavební úpravy tratí, optimalizace počtu tratí
- ucelená koncepce dopravní obsluhy území
- transparentní hospodaření ČD → nárůst efektivity
- motivace cestujících k užití veřejné dopravy

Děkujeme za pozornost

